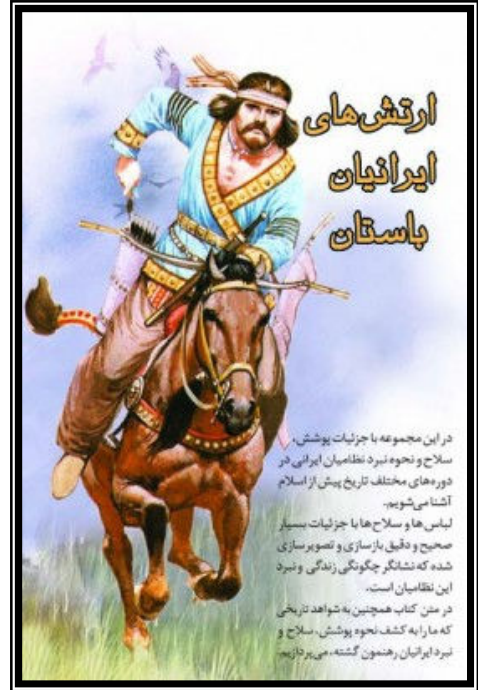

گردایه‌ی ارتش‌های ایرانیان باستان

قوم‌های ایرانی بر گستره‌ی پهناوری از دنیای باستان چیرگی داشتند. گاهی این چیرگی به شکل‌گیری دولت‌های قدرتمند و گسترده‌ای مانند شاهنشاهی هخامنشیان و اشکانیان و ساسانیان جلوه کرده است و گاهی تنها به صورت همبستگی (اتحادیه)‌های قومی مانند سکاها بوده که در دالانی از آسیای میانه (یعنی رودهای آمودریا و سیردریا) تا شرق اروپا (یعنی لهستان و اوکراین امروزی) حضور مهم و چشمگیری داشتند.

یکی از مهم‌ترین عامل‌های این چیرگی، داشتن ارتش‌های پیشرفته و حرفه‌ای بوده و در این ارتش‌ها نیروی سواره‌نظام نقش بسیار مهمی داشته است. ایرانیان باستان در فرگشت و گوالش (تحول و توسعه‌ی) جنگ سواره و به ویژه زره‌های جنگی در تاریخ جنگ افزارهای جهان نقش برجسته‌ای داشته‌اند و چندین سده

و گاه هزار سال پس از آنان، اروپاییان به ویژه در دوران تاریک و میانی تاریخ اروپا، شاهد شکل‌گیری شهسوارانی شدند که از سر تا پا در زره پوشانده شده بودند. (شوالیه *chevalier* در زبان فرانسوی به معنای «اسب‌سوار» است).

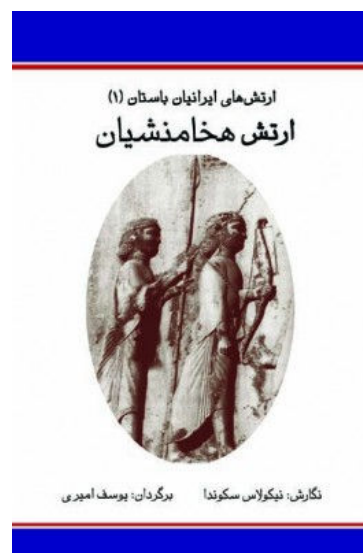
هدف این گردایه آشناسازی خوانندگان با ارتش‌های ایرانیان باستان بر پایه‌ی تازه‌ترین پژوهش‌های کارشناسان و پژوهشگران ایرانی و غیرایرانی است. این پژوهشگران با زیر ذره‌بین گذاشتن کوچک‌ترین آثار بازمانده از آن دوران همچون مُهرها و نقش مُهرها، انگشتری‌ها، کوزه‌ها، ظرف‌ها، نقاشی‌های گورها، صخره‌کنده‌ها و مانند آن به بازسازی پوشاک و سلاح‌ها و زره‌های ارتش‌های ایرانیان باستان پرداخته‌اند و هنرمندان سرشناس در زمینه‌ی تصویرگری تاریخی، این یافته‌ها را با نقاشی‌های حرفه‌ای خویش برای خوانندگان ملموس و دیدنی کرده‌اند. این پژوهشگران هم‌چنین با بازخوانی آثار نوشتاری از دوران باستان و مشاوره با کارشناسان نظامی امروزی، توانسته‌اند شیوه‌ها و شگردهای جنگی و آرایش رزمی ایرانیان باستان را هم بازسازی کنند.

مترجم در این ترجمه‌ها با افزودن پیشگفتار و پانویس در موردهایی که حس کرده به توضیح بیشتری نیاز است، کوشیده است که آگاهی‌های بیشتری به خوانندگان بدهد و به ویژه با جست‌وجو در منبع‌های مختلف از جمله دانشنامه‌ی ایرانیکا و فرهنگ‌های ریشه‌شناسی زبان‌های ایرانی باستان (پارسی باستان، پارسی میانه یا پهلوی، ...) و دیگر زبان‌های هندواروپایی، معنا و ریشه‌شناسی درست یا گمانی برخی نام‌ها را هم نشان داده است.

برای آگاهی بیشتر می‌توانید به وبلاگ مترجم به نشانی <http://asvaran.blogspot.com> نگاه کنید.

مشخصات کتاب‌های این گردایه چنین است: <http://www.golaftab.ir/?mod=shop&shopcid=51>

جلد ۱) ارتش هخامنشیان

ارتش هخامنشیان

نگارش: نیکولاس سکوندا (Nicholas Sekunda)

تصویرگر: سیمون چو (Simon Chew)

برگردان: یوسف امیری

چاپ یکم: ۱۳۹۱ خ / ۲۰۱۲ م

شابک: 964-5599-88-1

قطع کتاب: رقعی

شناخت دوران هخامنشیان همچنان به پژوهش فراوان نیاز دارد. دکتر سکوندا از کارشناسان سرشناس در زمینه‌ی ارتش هخامنشیان است و این کتاب هم دستاورد او در این زمینه است و همان طور که خود در آغاز کتاب گفته، پژوهش در زمینه‌ی ارتش هخامنشیان هنوز در دوران نوزادی است و تا این کودک، جوانی برومند شود سال‌ها کار و تلاش باید کرد. این کتاب، با گذشت نزدیک بیست سال از نگارش آن، همچنان از منبع‌های مهم در زمینه‌ی ارتش هخامنشیان است.

در کتاب حاضر، تلاش من متمرکز است بر دادن روایت مفصلی از چگونگی توسعه‌ی پوشاک نظامی و دولتی هخامنشیان در چارچوب گزارشی مختصر از تاریخ نظامی این شاهنشاهی. (مقدمه)

از دید ایرانیان، نبرد ماراتن تنها یک عقب‌نشینی ناخوشایند در یک عملیات جزئی بود. اما برای یونانیان از نظر روحی اهمیت بی‌اندازه‌ای داشت زیرا برای نخستین بار کشف کردند می‌توانند با ارتش ایران روبرو شوند و پیروز هم بشوند. (از متن کتاب)

فهرست کتاب

پیشگفتار مترجم

۱- درآمد

۲- ردای شاهانه‌ی عیلامی

۳- ارتش ملی هخامنشیان

۱-۳ سازمان ارتش

۲-۳ بی‌مرگان

۳-۳ نخستین ناوگان ایرانی

۴- داریوش بزرگ

۱-۴ یونیفورم‌های هنگ هخامنشی

۲-۴ تغییر به پوشاک مادی

۵- جنگ در غرب

۱-۵ نبرد ماراتن

۲-۵ گسیلش به یونان

۳-۵ اسپرَه-بَرَه

۵-۴ کمانگیران سپردار

۵-۵ صلح کالیاس

۵-۶ دفاع شهربانی‌ها

۷-۵ سواره‌نظام سپردار

۸-۵ زین زرهی

۹-۵ نیروهای مزدور

۱۰-۵ تاکه‌بَرَه

۶- عقب‌نشینی‌ها و اصلاحات سده‌ی چهارم پ.م.

۱-۶ زره‌پوشان

۲-۶ اصلاحات ایفیکراتس

۳-۶ اصلاحات داتامه

۴-۶ شورش‌های شهربانی‌ها

۵-۶ اپیلیکتوسهای یونانی

۶-۶ فروپاشی شاهنشاهی هخامنشی

۷-۶ تابوت عبدالونیموس

۸-۶ موزایک اسکندر

تصویرهای رنگی کشیده شده بر پایه‌ی مدرک‌های تاریخی

۶-۹ ارغوانی و زعفرانی

۶-۱۰ هنگ ترکیبی

- ۱۱-۶ کارداکا
- ۱۲-۶ شهرک‌های نظامی
- ۱۳-۶ هنگ‌های سواره‌نظام پارسی
- ۱۴-۶ خویشاوندان

چند عکس از متن کتاب:
نقش مهر از دوران هخامنشیان

بازسازی در کتاب:

گلدان از دوران هخامنشیان

بازسازی در کتاب

Persian Army in Greece, 479 BC
1: Aethiopian marine
2: Sparabara
3: Persian infantryman

ارتش‌های ایرانیان باستان (۲)
اشکانیان و ساسانیان

نگارش: پیتر ویلکاکس برگردان: یوسف امیری

اشکانیان و ساسانیان

نگارش: پیتر ویلکاکس (Peter Wilcox)

تصویرگر: آنگس مک براید

برگردان: یوسف امیری

چاپ یکم: ۱۳۹۱ خ / ۲۰۱۲ م

قطع کتاب: رقعی

معمولا گفته می‌شود که اشکانیان «یونان‌دوست» بودند و چندان به ایران وابستگی نداشتند. اما واقعیت چنین نیست. همان گونه که در مقاله‌ی «اشکانیان» در دانشنامه‌ی ایرانیکا هم آمده است به نظر می‌رسد عنوان «یونان‌دوست» در آغاز بیشتر شگردی سیاسی بوده است و پس از آن هم به صورت رسم روی سکه‌های اشکانیان باقی ماند.

اشکانیان نزدیک پانصد سال بر ایران فرمان راندند. در طی سروری آنان، روم به جز چند کامیابی زودگذر، به مدت سه سده مهار شده بود. اشکانیان به عنوان حلقه‌ای حیاتی در زنجیر ایرانی بین زمان ماد و هخامنشی و ساسانیان عمل کردند. (متن کتاب)

افزایش درآمد در زمان ساسانیان اندک اندک به توزیع عادلانه‌ی کالاها انجامید. بانکداری نیز بسیار پیشرفته بود. داد و ستد پرحرارت بود و به خوبی بر آن نظارت می‌شد. انحصار دولتی با منافع خصوصی رقابت می‌کرد. جاهایی که بخش صنعت با سازمان‌های دولتی مانند ارتش، دادگستری، و دولت کار می‌کرد کنترل بی‌نهایت سفت و سختی وجود داشت. توصیف‌های مسافران و تاریخ‌نگاران اولیه و نیز مدرک‌های باستان‌شناختی در نسبت دادن غنای

خیره‌کننده‌ای در زمینه‌ی تزیین‌های معماری، پوشاک و جواهر به شاهنشاه و نژادگان ساسانی هم‌دل‌اند. (متن کتاب)

فهرست کتاب:

پیشگفتار مترجم

سال‌شمار

درآمد

فصل ۱: اشکانیان

۱-۱ ارتش اشکانیان

۱-۱-۱ زره سواره‌نظام سنگین

۱-۱-۲ کمانگیران اسب‌سوار

۱-۲ کارزارهای اشکانیان

۱-۲-۱ نبرد کارای، سال ۵۳ پ.م.

تصویرهای رنگی کشیده شده بر پایه‌ی سندهای تاریخی

فصل ۲: ایران ساسانی

۱-۲ ارتش ساسانی

۲-۲ زره

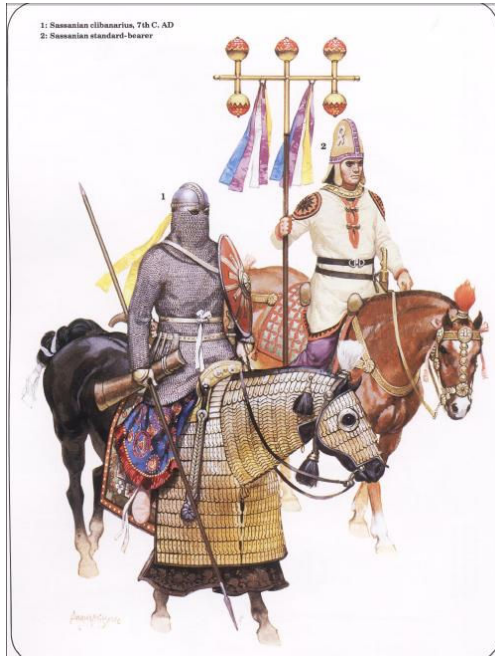
۳-۲ کارزارهای ساسانیان

صخره‌کنده در استان فارس و بازسازی آن در کتاب

درگیری سواره نظام اشکانی و ساسانی

خسرو دوم (پرویز) در تاق بستان و بازسازی در کتاب

ارتش‌های ایران باستان (۳)
سواره نظام ساسانی

نگاررش: دکتر کاوه فرخ
برگردان: یوسف امیری

تالیف: دکتر کاوه فرخ

تصویرگر: آنگس مک براید

برگردان: یوسف امیری

چاپ یکم: پاییز ۱۳۸۸ خ / ۲۰۰۹ م

شابک: 964-5599-60-1

قطع کتاب: رقعی

تمرکز کتاب حاضر بر جنبه ی نظامی تمدن ساسانیان و نوآوری آنان در زمینه ی جنگ سواره نظام است. این کتاب نخستین کار پژوهشی است که به تمامی به «اسواران» ساسانی می پردازد.

وجود اسواران ساسانی عامل اصلی ای بود که مانع شد روم ایران را در خود جذب کند و به مرزهای هند و چین برسد.

امروزه کمتر کسی ترس و وحشتی را درک می کند که اسواران در رقیبان شان برمی انگیزتند. لیبیانوس از رومیانی یاد می کند که «ترجیح میدهند هر سرنوشتی را تحمل کنند اما با ایرانیان رودر رو نشوند.» (از متن کتاب)...

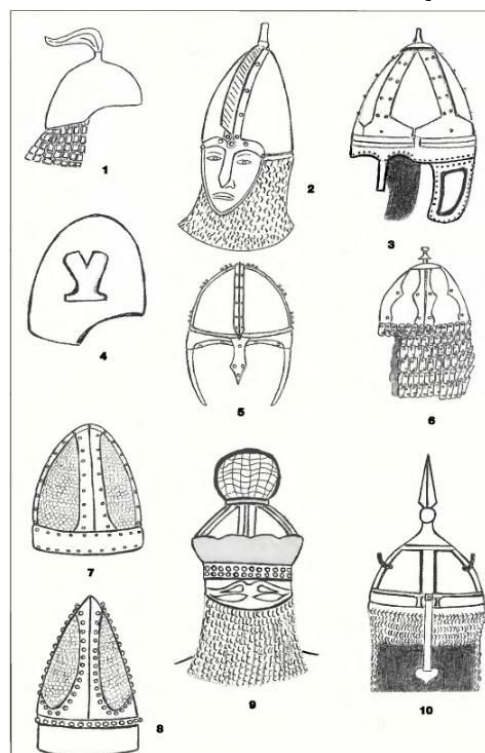
یوسف امیری با افزودن پانویست ها و دادن آگهی ها ی بیشتر، این کتاب را برای خوانندگان غنی تر ساخته است. (دکتر کاوه فرخ)

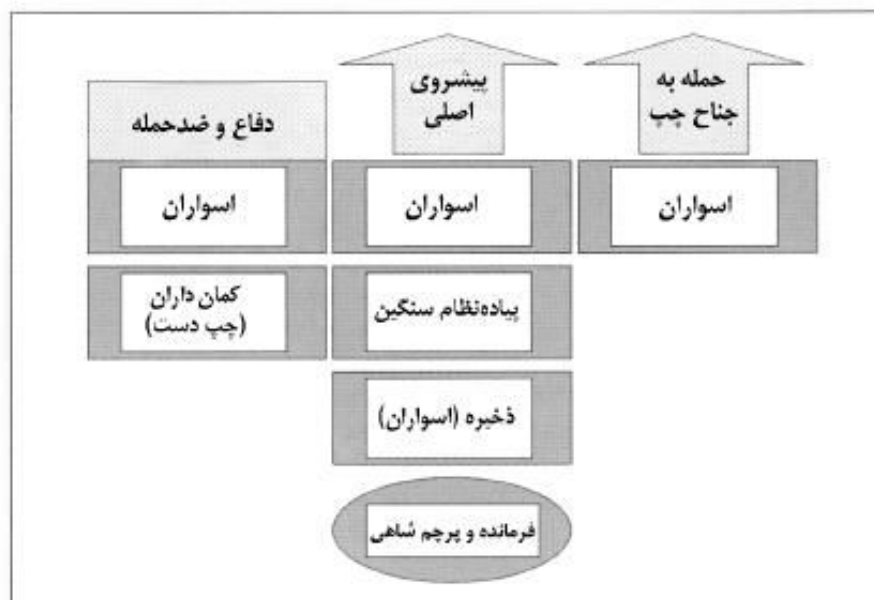
فهرست کتاب

پیشگفتار مترجم
سواره‌نظام نخبه‌ی ساسانیان
ریشه‌های اسواران
سازمان ارتش و اصلاحات ساسانیان
سلاح‌های اسواران
جامه، درجه، و نشان‌های اشرافی
نیروهای کمکی و پشتیبانی
توسعه، صف‌آرایی، و تاکتیک‌های اسواران
اسواران در نبرد
کتاب‌شناسی برگزیده و خواندنی‌های بیشتر
شرح تصویرها

تصویرهایی از کتاب

کلاهخودها

جلد ۴) سکا‌های باختری

ارزش‌های ایرانیان باستان (۴)
سکا‌های باختری

نگارش: دکتر ا. و. چرننکو / برگردان: یوسف امیری

سکا‌های باختری

نگارش: ا. و. چرننکو (E. V. Chernenko)

تصویرگر: آنگس مک براید

برگردان: یوسف امیری

چاپ یکم: ۱۳۹۱ خ / ۲۰۱۲ م

شابک: 964-5599-90-3

قطع کتاب: رقعی

از نظر جغرافیایی می‌توان سکاها را به دو دسته‌ی کلی خاوری و باختری تقسیم کرد و مرز تقسیم تقریباً دریای کاسپین (گرگان) است. سکا‌های باختری که از قوم‌های ایرانی باستان هستند در انگلیسی Scythian خوانده می‌شوند و این نام از اسکوئای یونانی گرفته شده است. «اسکوئ» ریشه‌ای ایرانی دارد به معنای «تیرانداز یا کماندار». در متن‌های پارسی معاصر، گاهی آنها را «اسکیت» می‌نامند.

دکتر چرننکو - مدیر بخش سکا‌های فرهنگستان علوم جمهوری شوروی اوکراین - سال‌ها در زمینه‌ی کاوش گورهای سکا‌های باختری فعال بوده است. لوحه‌های رنگی - که انگس مک‌براید کشیده است - بر پایه‌ی بازسازی‌هایی است که دکتر م. و. گرلیک، عضو موسسه‌ی خاوری فرهنگستان علوم روسیه در مسکو، انجام داده است. (مقدمه)

این کتاب بر پایه‌ی سندهای نوشتاری و بیشتر باستان‌شناختی و نانوشته‌ی بازمانده از سکا‌های باختری به تاریخ این گروه و جنگ‌افزارها و شیوه‌های جنگی آنان می‌پردازد. (متن)

فهرست کتاب

پیشگفتار مترجم

سکاهای خاوری و باختری

نشیمنگاه سکاها

سکاها در شاهنامه

گسیلش داریوش بزرگ به سکاییه

ارتباط سکاها و روس‌های اسلاو

پیشگفتار ویراستار انگلیسی

۱- پیشگفتار

۲- زره دفاعی

۳- سلاح‌های آفندی

۳-۱ تیر و کمان

۳-۲ شمشیر و خنجر

۳-۳ خشت و زوبین و تبر

۴- ارتش سکاها و باختری

تصویرهای رنگی کشیده شده بر پایه‌ی سندهای تاریخی

۵- تهاجم هخامنشیان

۶- هنر جنگی سکاها و باختری

شرح لوحه‌های رنگی

گسیلش اروپایی داریوش

نمایه

شانه ی سولوخا

1: Scythian king, late 5th/early 4th C. BC
2: Armoured nobleman, 4th C. BC

معرفی نویسنده‌گان

ارتش هخامنشیان:

دکتر نیکولاس ویکتور سکوندا (Nicholas Victor Sekunda) در ۵ نوامبر سال ۱۹۵۳ م. / آذر ۱۳۳۲ خ. در خانواده‌ای لهستانی زاده شد. پس از تحصیل در رشته‌ی «باستان‌شناسی و تاریخ باستان» در دانشگاه منچستر، تحصیلات خود را ادامه داد تا در سال ۱۹۸۱ م. / ۱۳۶۰ خ. از همان دانشگاه درجه‌ی دکتری خود را دریافت کرد. او در کاوش‌های باستان‌شناختی در لهستان، یونان، و ایران (هفتون تپه در آذربایجان) شرکت کرده است. او در پروژه‌ی پژوهشی «موسسه‌ی بریتانیایی مطالعات ایرانی» درباره‌ی جنگاوری ایران باستان همکاری کرده است. وی هم اینک (۲۰۰۹ م. / ۱۳۸۸ خ) در دانشگاه گدنسک (دنزیگ) در شمال لهستان مدیر گروه باستان‌شناسی است.

اثرهای وی درباره‌ی ایران باستان عبارتند از:

- مقاله‌ی بلند «نکته‌هایی درباره‌ی زندگی داتامه» (۱۹۸۸ م. / ۱۳۶۷ خ.)
  - مقاله‌ی «اصطلاحات نظامی هخامنشی» (۱۹۸۸ م. / ۱۳۶۷ خ.)
  - کتاب «ارتش هخامنشیان» (همین کتاب) (۱۹۹۲ م. / ۱۳۷۱ خ.)
  - کتاب «ماراتن ۴۹۰ پ.م.: نخستین حمله‌ی ایران به یونان» (۲۰۰۲ م. / ۱۳۸۱ خ.)
- ترجمه‌ی این آثار نیز در فهرست کارهای همین مترجم قرار دارد.

ارتش اشکانیان و ساسانیان

انتشارات اسپری از پیتر ویلکاکس (Peter Wilcox) سه کتاب در زمینه‌ی تاریخ روم باستان منتشر کرده است که عبارتند از:

- Rome's Enemies (1): Germanics and Dacians, 1982
- Rome's Enemies (2): Gallic and British Celts, 1985
- Rome's Enemies (3): Parthians and Sassanid Persians, 1986

آگاهی بیشتری درباره‌ی نویسنده پیدا نکردم.

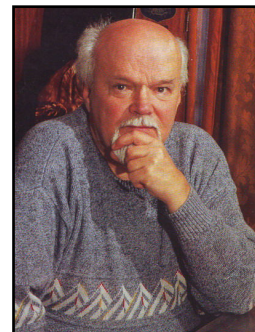
سواره نظام ساسانی

دکتر کاوه فرخ زاده‌ی شهریور ۱۳۴۱ خ. / سپتامبر ۱۹۶۲ م. در شهر آتن پایتخت یونان است. آموزش مقدماتی خود را در اروپا انجام داد و در سال ۱۳۶۲ خ. / ۱۹۸۳ م. به کانادا مهاجرت کرد. درجه‌ی دکتری خود را در شهریور ۱۳۸۰ خ. / سپتامبر ۲۰۰۱ م. از دانشگاه معتبر «بریتیش کلمبیا» در کانادا دریافت کرد و هم اکنون در شهر ونکوور در کانادا زندگی می‌کند. وی نزدیک ۱۸ سال درباره‌ی ارتش‌های ایران باستان و به ویژه ارتش ساسانیان پژوهش کرده و افزون بر کتاب حاضر، کتاب دیگری در اردیبهشت ماه ۱۳۸۶ خ. / آوریل ۲۰۰۷ م. منتشر کرده به نام «سایه‌ها در بیابان: ایران باستان در جنگ». وی هم اکنون در بخش تحصیلات تکمیلی دانشگاه «بریتیش کلمبیا» تدریس می‌کند و مشاور علمی «شبکه‌ی تلویزیونی تاریخ» (History Channel) در کانادا نیز هست.

سکاهای باختری

اوگنی واسیلیوویچ چرننکو (به خط روسی: Евгений Васильевич Черненко) و به خط انگلیسی: Evgeny Vasiliovich Chernenko) در سال ۱۹۳۴ م. در اوکراین زاده شد. وی در سال ۱۹۵۸ م. با عنوان دانشجوی ممتاز از دانشگاه کی‌یف اوکراین فارغ‌التحصیل شد. وی درباره‌ی سکاهای ۹ کتاب به زبان‌های روسی و انگلیسی و آلمانی نگاشته است. وی در سال ۲۰۰۷ م./۱۳۸۶ خ. درگذشت.

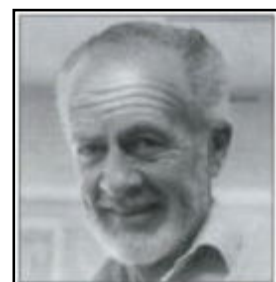

میخائیل ویکتورویچ گورلیک (به خط روسی: Михаил Викторович Горелик) در سال ۱۹۴۶ م. / ۱۳۲۵ خ. در شهر ناروا در استونی زاده شد اما از سال ۱۹۴۷ م. در مسکو زندگی می‌کند. وی در سال ۱۹۶۹ م. / ۱۳۴۸ خ. از پایان‌نامه‌اش با عنوان «آفرینش هنری کمال‌الدین بهزاد» دفاع کرد. در سال ۱۹۷۳ م. / ۱۳۵۲ خ. نیز از پایان‌نامه‌ی دکتری خود در رشته‌ی تاریخ هنر با عنوان «مکتب هنری مینیاتور میان‌رودان در نیمه‌ی دوم سده‌ی دوازدهم و نیمه‌ی نخست سده‌ی سیزدهم م. (سده‌ی ششم و هفتم هجری)» دفاع کرد. وی در کاوش‌های باستان‌شناسی فراوانی شرکت داشته است و در بیست فیلم سینمایی به عنوان مشاور هنری کار کرده است. از جمله در فیلم زندگی «نظامی گنجوی» شاعر بزرگ ایرانی که در سال ۱۹۸۰ م. / ۱۳۵۹ خ. در جمهوری آذربایجان شوروی ساخته شد به عنوان مشاور طراحی لباس همکاری داشته است. او عضو موسسه‌ی علوم روسیه است و خود چندین کتاب درباره‌ی ارتش‌های آسیایی غربی و شرقی از جمله مغولان و تاتاران نوشته است.

معرفی تصویرگر

آنگس مک‌براید (Angus McBride) یکی از مشهورترین تصویرگران تاریخی و تخیلی (فانتزی) در جهان بوده و در بیش از ۷۰ اثر از انتشارات آسپری در سه دهه‌ی گذشته نقش داشته است. وی در سال ۱۹۳۰ م. / ۱۳۰۹ خ. از پدر و مادری اسکاتلندی در انگلستان زاده اما در کودکی یتیم شد. وی از سال ۱۹۴۷ م. / ۱۳۲۶ خ. در بنگاه‌های تبلیغاتی کار کرد. بعد از خدمت در ارتش بریتانیا، به آفریقای جنوبی مهاجرت کرد. وی در اردیبهشت ماه ۱۳۸۶ خ. / امی ۲۰۰۷ م. در سن ۷۶ سالگی در شهر

«کیپ تاون» در آفریقای جنوبی درگذشت.

معرفی مترجم

یوسف امیری (زاده‌ی ۱۳۵۰ خورشیدی در تهران) در رشته‌ی مهندسی نرم‌افزار در دانشگاه‌های شهید بهشتی (ملی) و شریف دانش آموخته است و در کانادا در رشته‌ی کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی (ام.بی.ای) است. هم‌اکنون در کانادا به عنوان مهندس ارشد نرم‌افزار مشغول به کار است. او در سال ۱۳۷۳ خ. عضو کمیته‌ی بازبینی نخستین واژه‌نامه‌ی انگلیسی-فارسی انجمن انفورماتیک ایران بود. از وی چهار کتاب در زمینه‌ی برنامه‌سازی و مهندسی نرم‌افزار و پایگاه‌های داده‌ای منتشر شده است. علاقه‌های وی افزون بر مهندسی نرم‌افزار عبارتند از واژه‌سازی علمی و فنی، زبان‌شناسی، ادبیات پارسی، و تاریخ ایران و جهان. ترجمه‌ی «هشت کتاب» سهراب سپهری به شعر انگلیسی و نیز نگارش کتابی با عنوان «راستی نام کدامتان پینک است؟» (درباره‌ی گروه پینک فلوید) از کارهای دیگر او در دهه‌ی ۱۳۷۰ خ. است که هنوز منتشر نشده‌اند. او هم‌چنین همراه با استاد محمدتقی روحانی رانکوهی «واژه‌نامه‌ی ویژه‌ی [تخصصی] مهندسی داده‌ها» را نگاشته که در تابستان ۱۳۹۲ خ. چاپ شده است.

